

Folkbildning och spelfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om folkbildning och spelfrågor. Några av motionsyrkandena bereds förenklat.

I betänkandet finns 7 reservationer (M, SD, C, KD).

Behandlade förslag

Cirka 25 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Folkbildning.....	6
Vikten av att utvärdera folkbildningens roll.....	7
Folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och att bekämpa utanförskapet.....	9
Studieförbund och integrationsfrågor	10
Krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel	13
Spelfrågor	14
Reglering av spelmarknaden	15
Tillståndskrav för bingo	18
E-sport.....	18
Samla aktörer inom spelområdet	21
Motioner som bereds förenklat.....	22
Reservationer	24
1. Vikten av att utvärdera folkbildningens roll, punkt 1 (M).....	24
2. Folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och att bekämpa utanförskapet, punkt 2 (M).....	24
3. Studieförbund och integrationsfrågor, punkt 3 (C).....	25
4. Studieförbund och integrationsfrågor, punkt 3 – motiveringen (SD) ...	26
5. Krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel, punkt 4 (C).....	26
6. Reglering av spelmarknaden, punkt 5 (SD).....	27
7. Reglering av spelmarknaden, punkt 5 (KD).....	29
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vikten av att utvärdera folkbildningens roll

Riksdagen avslår motion

2015/16:2134 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 1 (M)

2. Folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och att bekämpa utanförskapet

Riksdagen avslår motion

2015/16:2134 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (M)

3. Studieförbund och integrationsfrågor

Riksdagen avslår motion

2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (SD) – motiveringen

4. Krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel

Riksdagen avslår motion

2015/16:3029 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 5 (C)

5. Reglering av spelmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:757 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1737 av Christian Holm Barenfeld (M),

2015/16:1883 av Elin Lundgren (S),

2015/16:2152 av Hillevi Larsson m.fl. (S),

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 29,

2015/16:2546 av Aron Emilsson m.fl. (SD),

2015/16:2657 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,

2015/16:2761 av Hanna Wigh (SD),

2015/16:2921 av Jan R Andersson m.fl. (M) och

2015/16:2996 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C) yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD)

6. Tillståndskrav för bingo

Riksdagen avslår motion
2015/16:2200 av Hans Hoff (S).

7. E-sport

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:924 av Rickard Nordin (C) yrkande 1,
2015/16:976 av Jan R Andersson (M) och
2015/16:2216 av Niclas Malmberg och Agneta Börjesson (båda MP)
yrkandena 1 och 2.

8. Samla aktörer inom spelområdet

Riksdagen avslår motion
2015/16:2216 av Niclas Malmberg och Agneta Börjesson (båda MP)
yrkande 4.

9. Motioner som bereds förenklade

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:180 av Jan R Andersson (M),
2015/16:1104 av Said Abdu (FP) yrkandena 1 och 2 samt
2015/16:1849 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 22 mars 2016

På kulturutskottets vägnar

Olof Lavesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Olof Lavesson (M), Gunilla Carlsson (S), Peter Johnsson (S), Cecilia Magnusson (M), Agneta Gille (S), Aron Emilsson (SD), Björn Wiechel (S), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M), Angelika Bengtsson (SD), Bengt Eliasson (L), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Eva Lohman (M), Annika Lillemets (MP), Daniel Sestrajcic (V), Eva Wallin (KD) och Linus Sköld (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 27 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16 om folkbildning och spelfrågor. Några av motionsyrkandena bereds förenklat.

Folkpartiet Liberalerna (FP) bytte hösten 2015, efter den allmänna motionstiden 2015/16, namn till Liberalerna (L).

Utskottets överväganden

Folkbildning

Bakgrund

Mål

Målet för folkbildningspolitiken är: Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället (prop. 2013/14:172, bet. 2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379).

Av förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen framgår att syftet med statens stöd till folkbildningen är att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Anslaget 14:1 Bidrag till folkbildningen (utg.omr. 17) uppgår 2016 till drygt 3,8 miljarder kronor.

Utvärdering

Regeringen uppdrog den 4 december 2014 åt Statskontoret att genomföra en samlad utvärdering av folkbildningen utifrån de fyra syften med statsbidraget till folkbildningen som riksdagen har fastställt.

Av beslutet framgår följande:

I mars 2014 överlämnades propositionen Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172) till riksdagen. I propositionen lämnades förslaget att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen. Som skäl angavs bl.a. att utvärderingen bör utföras av aktörer som har en oberoende ställning i förhållande till den verksamhet och de aktörer som ska utvärderas. I propositionen presenteras de fyra syften med statsbidraget som riksdagen har fastställt och som ska ligga till grund för utvärderingen: stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, samt bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen (2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379).

Med hänsyn till såväl det omfattande statliga stödet till folkbildningen som folkbildningens viktiga roll i samhället bedömer regeringen att det är angeläget att mer regelbundet än tidigare utvärdera den verksamhet som

anordnas av folkhögskolor och studieförbund med stöd av statsbidraget. Utvärderingarna syftar till att ge svar på i vilken utsträckning syftena med statens stöd till folkbildningen uppnås. Det finns därför behov av att pröva en modell för en mer regelbunden och systematisk utvärdering av folkbildningen med hänsyn till de fyra syften med statsbidraget som riksdagen har fastställt. Utvärderingen bör bl.a. grundas på den uppföljning av statsbidraget till folkbildningen som Folkbildningsrådet sedan lång tid tillbaka svarar för.

Folkbildningens verksamheter bedrivs i stor utsträckning inom utbildningsområdet, både i studieförbund och i folkhögskolor.

Regeringen bedömer därför att myndigheter med specialistkompetens inom dessa områden kan behöva förse Statskontoret med relevant underlag för utvärderingen, däribland Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Underlag för utvärderingen kan också behöva lämnas av andra aktörer, främst Folkbildningsrådet.

Statskontoret lämnade i maj 2015 en arbetsplan för utvärderingen av folkbildningen. I den uppger Statskontoret att utvärderingen i grova drag kommer att innehålla följande aktiviteter:

- Vi bryter ned statens syften med bidraget till folkbildningen i delar som är relevanta för att följa utvecklingen.
- Vi kartlägger kunskaper som redan finns om hur folkbildningen uppfyller statens syften.
- Vi kartlägger befintliga data.
- Vi undersöker vilka möjligheter som finns att samla in kompletterande data.
- Vi genomför pilotstudier, bl.a. för att undersöka hur statens syften kan operationaliseras och följas.
- Med utgångspunkt i ovanstående presenterar vi en eller flera alternativa kostnadssatta modeller för en regelbunden utvärdering av folkbildningen.
- Vi drar slutsatser om vilken modell som bör väljas.

Statskontoret ska delrapportera sitt uppdrag till regeringen senast den 18 april 2016 respektive 2017. Uppdraget ska slutredovisas senast den 18 april 2018.

Vikten av att utvärdera folkbildningens roll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att den kommande utvärderingen av folkbildningen bör ligga till grund för den framtida utformningen av politiken för folkbildningen, med hänvisning till att Statskontorets utredningsarbete inte bör föregripas.

Jämför reservation 1 (M).

Motionen

Olof Lavesson m.fl. (M) anför i motion 2015/16:2134 att alliansregeringen i mars 2014 lade fram propositionen Allas kunskap – allas bildning, där en ny modell för utvärdering av folkbildningen och dess effekter presenterades. Statskontoret har sedan fått i uppdrag att hålla samman utvärderingen av folkbildningen med stöd av underlag från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och Myndigheten för kulturanalys. Motionärerna anser att denna utvärdering bör ligga till grund när den framtida politiken för folkbildningen i stort utformas (yrkande 3).

Bakgrund

Regeringen har, som framgått ovan, gett Statskontoret i uppgift att genomföra en samlad utvärdering av folkbildningen utifrån de fyra syften med statsbidraget till folkbildningen som riksdagen har fastställt. Av beslutet framgår att Statskontoret för uppdragets genomförande ska bilda en samverkansgrupp för samordning med berörda myndigheter och andra aktörer. Statskontoret ska även etablera en referensgrupp där företrädare för folkbildningen erbjuds att delta. Syftet är att ge representanterna möjlighet att redovisa sina erfarenheter av utvärderingssystem samt att inhämta aktörernas synpunkter på utvärderingsarbetet. Till referensgruppsmötena ska även myndigheter som är representerade i samverkansgruppen bjudas in. Därutöver ska Statskontoret föra en dialog med riksdagsledamöter i syfte att informera om arbetet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har Statskontoret fått i uppdrag att genomföra en utvärdering som ska syfta till att ge svar på i vilken utsträckning syftena med statens stöd till folkbildningen uppnås. Statskontoret ska delrapportera sitt uppdrag till regeringen senast den 18 april 2016 respektive 2017. Uppdraget ska slutligt redovisas senast den 18 april 2018. Utskottet förutsätter att slutsatserna från rapporteringarna kommer att ligga till grund när den framtida politiken för folkbildningen i stort utformas. Statskontorets utredningsarbete bör dock inte föregripas. Motion 2015/16:2134 (M) yrkande 3 avstyrks därmed.

Folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och att bekämpa utanförskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och bekämpa utanförskapet med hänvisning till att Statskontorets utredningsarbete inte bör föregripas.

Jämför reservation 2 (M).

Motionen

Olof Lavesson m.fl. (M) poängterar i motion 2015/16:2134 folkbildningens roll för det livslånga lärandet på en modern arbetsmarknad. Motionärerna påtalar att om folkbildningen ska kunna motsvara den nya tidens krav, som innebär att vi måste förkovra oss via utbildningar genom hela yrkeslivet, måste hela sektorn förändras med sin tid. Dessutom framhåller motionärerna att utvecklings- och kvalitetsarbete stärker förtroendet för folkbildningen och bidrar till att fler människor söker sig till det som folkhögskolor och studieförbund erbjuder (yrkande 1).

I samma motion yrkande 2 framhåller motionärerna folkbildningens roll för att bekämpa utanförskapet. Motionärerna påtalar att vägen ut ur arbetslöshet, utanförskap och fattigdom nästan alltid går via utbildning och kompetensutveckling. Här har enligt motionärerna folkbildningen i bred bemärkelse en unik kompetens som måste tillvaratas.

Bakgrund

Som framgår ovan pågår en utvärdering av folkbildningen.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, utg.omr. 17) att det statliga stödet till folkbildningen bör bidra till en verksamhet som kontinuerligt arbetar med att nå nya deltagargrupper, samt framhåller att folkhögskolans utbildning är flexibel och kan anpassas till deltagarnas olika behov och förutsättningar. Regeringen lyfter dock också fram de utmaningar som finns, bl.a. att studieförbunden skulle kunna rikta sin verksamhet för att nå ut till fler, t.ex. medelålders män, unga kvinnor, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning, samt att det finns behov av ny kompetens hos folkhögskolelärarna.

Enligt Studieförbunden¹ kommer man under 2016 att särskilt lyfta fram vad folkbildningen bidrar med för nyanlända till Sverige och för ungdomar som varken arbetar eller studerar.

¹ Studieförbunden (tidigare Folkbildningsförbundet) är de tio studieförbundens bransch- och intresseorganisation med drygt 370 medlems- och samverkansorganisationer.

För att stärka det livslånga lärandet och bekämpa utanförskapet kan nämnas att det, förutom den ordinarie verksamheten, sedan 2010 pågår en arbetsmarknadspolitisk insats på folkhögskolorna som vänder sig till arbetssökande som varken har grundläggande högskolebehörighet eller gymnasieexamen. Syftet är att underlätta för deltagaren att påbörja eller återgå till reguljär utbildning. Vidare genomförs det sedan 2014 etableringskurser för nyanlända.

I det system för statsbidrag till studieförbund 2017 som Folkbildningsrådets styrelse fastställde i december 2015 ska, enligt Folkbildningsrådet, en betydligt större del av statsbidraget än tidigare fördelas efter unika deltagare.

Nämnas kan att såväl anslaget 14:1 Bidrag till folkbildningen som det nya anslaget 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen har fått avsevärt ökade anslag de senaste åren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att motionärernas önskemål ligger väl i linje med det andra och tredje syftet med statens stöd till folkbildningen, dvs. att ”bidra till att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen”, samt att ”bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället”. Utskottet vill vidare betona, i likhet med vad regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2016, att det statliga bidraget till folkbildningen bör användas för just det som motionärerna efterlyser, dvs. att bl.a. nå nya deltagargrupper och bekämpa utanförskapet. Folkhögskolorna arbetar i dag med detta, bl.a. genom arbetsmarknadspolitiska insatser; dels genom studiemotiverande folkhögskolekurser som vänder sig till dem som saknar grundläggande gymnasieexamen eller grundläggande högskolekompetens, dels genom etableringskurser för nyanlända. Även studieförbunden kommer under 2016 att särskilt lyfta fram vad folkbildningen bidrar med för nyanlända till Sverige och för ungdomar som varken arbetar eller studerar. Som framgår ovan genomför Statskontoret för närvarande en utvärdering av folkbildningen som berör dessa frågor, och utskottet anser att detta arbete inte bör föregripas, varför motion 2015/16:2134 (M) yrkandena 1 och 2 avstyrks.

Studieförbund och integrationsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ökade möjligheter för bl.a. studieförbund att arbeta proaktivt med integrationsfrågor med hänvisning till all den verksamhet som pågår.

Jämför reservationerna 3 (C) och 4 (SD).

Motionen

Johanna Jönsson m.fl. (C) efterlyser i motion 2015/16:3245 en översyn av frågan om hur studieförbund och andra aktörer i civilsamhället kan ges ökade möjligheter att arbeta proaktivt med integrationsfrågor, och då i större utsträckning hitta sätt att involvera och höja kunskapsnivån hos infödda svenskar (yrkande 3).

Bakgrund

Riksdagen beslutade med anledning av förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 att föra upp ett nytt anslag 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen på statens budget med 30 miljoner kronor (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Anslaget får användas för att genomföra insatser för att stärka kunskaper i svenska och om samhället samt främja deltagande i samhällslivet för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd men bor kvar i anläggningsboende. Folkbildningsrådet fördelar statsbidrag till studieförbund för sådan verksamhet enligt förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Med anledning av den rådande flyktingsituationen bedömde regeringen att ytterligare 75 miljoner kronor behövde tillföras anslaget 2015 för att studieförbunden skulle kunna stärka sina insatser för asylsökande och boende på anläggningsboenden (prop. 2015/16:47 Extra ändringsbudget för 2015). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2015/16:FiU18, rskr. 2015/16:96). I december 2015 beslutade riksdagen med anledning av budgetpropositionen för 2016 att anslaget skulle anvisas 50 miljoner kronor 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17, bet. 2015/16:KrU1, rskr. 2015/16:83).

Enligt Studieförbunden kommer man som ovan nämnts att under 2016 särskilt lyfta fram vad folkbildningen bidrar med för nyanlända till Sverige.

Det finns mycket verksamhet inom studieförbunden som inriktar sig på integration och möten mellan människor. Bland annat kan nämnas att ABF Huddinge Kultur- och bildningscenter i Vårby gård i februari 2016 startade ett projekt med en kör där nyanlända och etablerade svenskar kan sjunga ihop. Syftet med kören är främst att sjunga, men också att skapa glädje, samhörighet, språkinläring, nätverksbygge och utbyte av erfarenheter och vänskap.

Studieförbundet Sensus har under hösten 2015 startat flera kortcirkel där deltagare med olika bakgrunder, även sådana som har svenska som modersmål, och kunskapsnivåer möts i samtal och utbyte av erfarenheter med syftet att lära av varandra och bryta segregationen. Ett projekt som startats är Prata svenska i cirkel – folkbildning för integration, som har till syfte att bygga broar mellan människor och världar som sällan möts. Vidare pågår inom Sensus mycket verksamhet på lokal nivå där svenska språket och samhällsinformation står i fokus.

Ett annat exempel där studieförbunden är aktörer inom integrationsfrågor är Rådrum, som är en plats dit människor som behöver hjälp att hitta rätt i det svenska samhället är välkomna. Besöken är gratis, konfidentiella, neutrala och opartiska. Rådrum startades våren 2014 och bedrivs bl.a. i Malmö. Rådrummen bemannas av frivilliga. Målsättningen är att hälften av rådgivarna ska komma från majoritetssamhället och andra hälften ska komma från ett utomeuropeiskt land. Alla som vill engagera sig får gå en utbildning. Bland annat omfattar utbildningen områdena bemötande, migration, privatekonomi, samhällskunskap, arbete, bostad och diskrimineringslagen. Rådrum Skåne är ett projekt som utvecklas i samarbete mellan Hållbar utveckling Skåne, Malmö stad, Sensus studieförbund, Region Skåne och Individuell människohjälp.

Vidare kan nämnas Forums Asylnätverk som är ett nätverk bestående av 16 frivilligorganisationer som tillsammans arbetar för att på olika sätt förbättra förutsättningarna för nyanlända i Sverige och där bl.a. studieförbunden Ibn Rushd och Sensus är med. Beslutet att bilda nätverket togs i mars 2015, och är ett sätt att försöka koordinera de ideella krafter som är verksamma i det svenska asylmottagandet. Mer konkret innebär det att nätverket arbetar med att samla och sprida erfarenheter och kunskaper om förutsättningar och omvärldsfrågor, bidra med råd och stöd till lokala och regionala aktiviteter samt vara samtalspart till myndigheter och policynivå inom området för asylmottagande.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan pågår en rad aktiviteter för att proaktivt arbeta med integrationsfrågor. Utskottet ser mycket positivt på detta, som ligger väl i linje med syftena med statsbidraget till folkbildningen, och väl i linje med det som motionärerna efterfrågar. Utskottet vill också lyfta fram det nya anslaget som 2015 fördes upp på statsbudgeten till folkbildningen för att studieförbunden ska kunna genomföra insatser för att stärka kunskaper i svenska och om samhället samt främja deltagande i samhällslivet för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd men bor kvar i anläggningsboende. Som redovisas ovan har anslaget under 2015 och 2016 hitintills tilldelats sammanlagt 155 miljoner kronor.

Med hänsyn till all den verksamhet som pågår anser utskottet att motion 2015/16:3245 (C) yrkande 3 inte bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför det avstyrks.

Krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om borttagande av krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel. Motionärerna lyfter bl.a. fram dem som bor på flyktingförläggningar.

Jämför reservation 5 (C).

Motionen

Per Lodenius m.fl. (C) påtalar i motion 2015/16:3029 att det i dag krävs personnummer på deltagarna i en studiecirkel för att studieförbunden ska få bidrag. Motionärerna vill att denna fråga ska ses över så att fler människor får tillgång till det studieförbundet kan erbjuda, bl.a. de på flyktingförläggningar som inte har personnummer (yrkande 3).

Bakgrund

Verksamhet för asylsökande kan inte genomföras på det ordinarie folkbildningsanslaget 14:1. Av Folkbildningsrådets villkor och fördelningskriterier för statsbidrag till studieförbund 2016 framgår att det krävs personnummer för deltagande i studiecirkel.

Studieförbunden har fr.o.m. den 15 augusti 2015 i uppdrag att arbeta med särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande (anslaget 14:3, utg.omr. 17). År 2015 anvisades 105 miljoner kronor och 2016 anvisades 50 miljoner kronor till denna verksamhet. För denna målgrupp registreras LMA-nummer i stället för personnummer. LMA betyder lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Utskottets ställningstagande

Studieförbunden har som framgår ovan sedan augusti 2015 i uppdrag att arbeta med särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande. De medel som anslagits uppgår för 2015 och 2016 till sammanlagt 155 miljoner kronor. För denna målgrupp registreras LMA-nummer i stället för personnummer. Utskottet anser inte att motion 2015/16:3029 (C) yrkande 3 bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför motionsyrkandet avstyrks.

Spelfrågor

Bakgrund

Utredning

Regeringen lämnade i september 2015 i uppdrag åt en särskild utredare att lämna förslag till en ny spelreglering, som ska syfta till att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden (dir. 2015:95). Regleringen ska bygga på ett licenssystem som innebär att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska göra det med behöriga tillstånd, och att aktörer utan tillstånd ska stängas ute. En utgångspunkt är vidare att de negativa konsekvenserna av spelandet ska begränsas. Ett högt konsumentskydd förutsätter också en reglering som tar sociala hänsyn, med krav på bl.a. måttfull marknadsföring. Vid utformningen av den nya regleringen ska förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål bevaras i så hög utsträckning som möjligt. Utredaren ska vidare bl.a. beakta den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen, folkhälsopolitiska mål samt EU-rätten. I uppdraget ingår även att analysera vilken roll staten bör ha på en omreglerad spelmarknad. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017.

Promemorior från regeringen

- Regeringen har i promemorian Tydligare tillståndsgivning i lotterilagen (Ds 2015:46) föreslagit ändringar i lotterilagen (1994:1000). Förslagen innebär bl.a. följande: För att åstadkomma en mer transparent handläggning av regeringens ärenden om tillstånd att anordna lotteri enligt 45 § lotterilagen tydliggörs att det endast är spelföretag som ägs av staten och spelföretag där staten har det rättsligt bestämmande inflytandet, och vars överskott går till hästporten, som kan beviljas tillstånd enligt denna lag. Dessutom föreslås att ett generellt krav införs i lotterilagen om att den som anordnar lotteri ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas. Vidare föreslås att krav införs på att särskild måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av lotterier till konsumenter och att sådan marknadsföring inte särskilt ska rikta sig till barn och ungdomar under 18 år. Promemorian innehåller även ett förslag om en åldersgräns om 18 år för att delta i tillståndsgivet lotteri. Promemorian har varit ute på remiss och regeringen avser att lämna en proposition i juni 2016.

- Regeringen har vidare i promemorian Förebyggande och behandling av spelmissbruk (Ds 2015:48) lämnat förslag och överväganden som ska motverka spelmissbruk och minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande. Promemorian är avgränsad till att gälla spel om pengar. Promemorian har varit ute på remiss och regeringen avser att lämna en proposition i maj 2016.

Rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi lämnade i februari 2015 rapporten En ny giv? En ESO-rapport om regleringen av spelmarknaden (2015:1). I rapporten anges bl.a. följande:

För att kunna upprätthålla en traditionell reglering, där endast inhemskt reglerade spelbolag har tillstånd att erbjuda spel till svenska konsumenter, är det ett krav att den internationella handeln av spel kan kontrolleras och förhindras. Det är troligtvis mycket svårt att återta kontrollen, eller förhindra att kontrollen fortsatt minskar, genom att införa ytterligare juridiska styrmedel med syftet att begränsa den internationella handeln med spel. IPblockering, betalningsförmedlingsförbud och stärkta marknadsföringsregler har troligtvis en effekt. Hur pass effektiva de är, vilka brister och följder de har i form av kostnader, är emellertid inte klarlagt. Utan möjligheter att förhindra internationell konkurrens på marknaden är därför en traditionell reglering av spelmarknaden mycket svår att upprätthålla i längden oavsett detaljerna i det övriga regelverket.

En omreglering av den svenska spelmarknaden där de internationella spelbolagen med licens kan erbjuda spel till svenska konsumenter motsvarar i stora drag att ta bort pris- och utbudsregleringen i den traditionella regleringen. Den stora skillnaden är att de internationella spelbolagen med licenser hamnar under svensk statlig kontroll och bidrar med skatteintäkter. På detta sätt kan kontrollen över den svenska spelmarknaden förbättras avsevärt. Den ökade kontrollen över spelmarknaden kommer visserligen med en kostnad i form av lägre skatteintäkter till staten, men kostnaden är relativt liten i jämförelse med de lägre intäkter som en fortsatt traditionell reglering riskerar medföra.

Med utgångspunkt i de spelpolitiska målen är ett licenssystem liknande det danska att föredra framför de andra alternativ som presenterats här i rapporten. Med ett sådant system kan kontrollen över spelmarknaden förväntas bli högre samtidigt som överskottet i princip kan upprätthållas på samma nivå som idag, mätt som andel av total spelkonsumtion.

Reglering av spelmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en reglering av marknadsföringen av spel och om en omreglering av spelmarknaden med hänvisning till att det berednings- och utredningsarbete som pågår i Regeringskansliet rörande dessa frågor inte bör föregripas.

Jämför reservationerna 6 (SD) och 7 (KD).

Motionerna

Hillevi Larsson m.fl. (S) påpekar i motion 2015/16:2152 att regeringen beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en ny spelreglering, och framhåller att det nu är angeläget att ställa ytterligare krav på regelverket för marknadsföringen av spel. Motionärerna påtalar att det är oroväckande att spelreklamen exploderat på senare år och att detta riskerar att öka spelmissbruket. Liknande synpunkter framförs av Elin Lundgren (S) i motion 2015/16:1883.

I motion 2015/16:1737 av Christian Holm Barenfeld (M) framhålls att det nuvarande statliga spelmonopolet är principiellt felaktigt, och även omöjligt att upprätthålla. Motionären understryker att socialt ansvar och statligt monopol inte är synonymt med varandra, samt poängterar att privata spelbolag i dag samarbetar med idrotts- och föreningslivet och visar stor vilja att ta på sig ett stort socialt ansvar.

Cecilia Widegren (M) anser i motion 2015/16:2657 att det statliga spelmonopolet bör ses över och öppnas upp för fler aktörer, för att undvika risken för statens intressekonflikt mellan att locka nya spelare och hålla människor borta från beroendebeteende. Motionären tror att reglerna rörande bl.a. marknadsföring och åldersgräns också efterlevs bättre om staten inte har något egenintresse (yrkande 1).

I motion 2015/16:757 av Jan R Andersson (M) framhålls att den tillåtna insatsnivån för roulette-, tärnings- och kortspel på restaurangkasinon bör höjas för att bl.a. möjliggöra en ökning av antalet anställda inom restaurangbranschen. Motionären anser att den utredning om en omreglering av spelmarknaden som tillsatte i september 2015 bör ges tilläggsdirektiv med ett sådant innehåll.

Jan R Andersson m.fl. (M) framför i motion 2015/16:2921 att regeringen bör se över den svenska travsportens spelvillkor och göra en översyn av Sveriges höga totalisatorskatt. Motionärerna framhåller att de utländska spelbolagen som erbjuder spel på hästar över internet, och som inte betalar skatt i Sverige eller bidrar ekonomiskt till den svenska hästsporten, snedvrider konkurrensen.

Sverigedemokraterna förespråkar i motion 2015/16:2546 av Aron Emilsson m.fl. en spelmodell där den ideella sektorn kan tillåtas bedriva små lotterier, och bli kompenserade för inkomstbortfallet med statliga bidrag, men att spel, lotterier och pokerspel på internet, tv-bingo m.m. i övrigt ska koncentreras till Aktiebolaget Svenska Spel. För att förhindra illegalt spel ska IP-adresser blockeras och straffsanktioner införas för svenska banker som genomför transaktioner med pengar genererade av illegalt spelande. Motionärerna vill att den pågående spelutredningen tittar på såväl denna modell som en modell med ett licenssystem.

Hanna Wigh (SD) anser i motion 2015/16:2761 att striktare regler bör införas för marknadsföring av nätkasinon. Motionären vill att samma regler ska gälla som för annonsering av alkohol och tobak.

Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C) påtalar i motion 2015/16:2996 att hästnäringen har vuxit och utvecklats genom åren tack vare finansieringen genom Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG). Motionärerna oroas över att staten har tappat kontrollen över spelmarknaden, eftersom det kan få konsekvenser för travnäringens långsiktiga förutsättningar (yrkande 1).

I samma motion yrkande 2 framhålls att regeringen bör överväga att införa övergångsregler som stärker Svenska Spels och ATG:s konkurrensförmåga gentemot de i Sverige icke reglerade bolag fram till dess att spelutredningen är klar och ett licenssystem införs i Sverige.

I motion 2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) påtalar motionärerna att huvudskälet till att de förespråkar en förändrad lagstiftning är att ett licenssystem med fler aktörer gör det möjligt för spelmarknaden att bättre leva upp till de krav på social hänsyn som ska vara vägledande i den svenska spelpolitiken (yrkande 29).

Bakgrund

Som framgår ovan har regeringen gett i uppdrag åt en särskild utredare att lämna förslag till en ny spelreglering (Spellicensutredningen). De allra flesta av de frågor som tas upp i motionerna bereds av utredningen, även översynen av insatsnivåer m.m. för restaurangkasino. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2017.

Regeringen avser, som framgår ovan, att i maj 2016 lämna förslag om att den som anordnar lotteri ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas samt att särskild måttfullhet iakttas vid marknadsföring av lotterier till konsumenter och att sådan marknadsföring inte särskilt riktar sig till barn och ungdomar under 18 år (jämför Ds 2015:46).

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandena om att större krav bör ställas rörande regleringen av marknadsföringen av spel, konstaterar utskottet att regeringen avser att lämna förslag i denna riktning i maj 2016. Beredningen av förslagen bör enligt utskottet inte föregripas. Utskottet anser vidare, när det gäller motionsyrkandena i övrigt, att Spellicensutredningens utredningsarbete som i huvudsak tar upp motionärernas yrkanden inte heller bör föregripas. Sammantaget avstyrker utskottet således motionerna 2015/16:757 (M), 2015/16:1737 (M), 2015/16:1883 (S), 2015/16:2152 (S), 2015/16:2258 (KD) yrkande 29, 2015/16:2546 (SD), 2015/16:2657 (M) yrkande 1, 2015/16:2761 (SD), 2015/16:2921 (M) och 2015/16:2996 (C) yrkandena 1 och 2.

Tillståndskrav för bingo

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn om kravet på tillstånd att arrangera bingospel.

Motionen

Hans Hoff (S) anser i motion 2015/16:2200 att en översyn bör göras för att se hur länsstyrelserna tillämpar lotterilagen (1994:1000) när det gäller tillstånd att arrangera bingospel. Motionären framhåller att lotterilagens bestämmelser om huruvida det behövs tillstånd eller inte för bingospel arrangerat av en ideell förening tolkas olika av landets olika länsstyrelser.

Bakgrund

Lotterilagen (1994:1000) är tillämplig på lotterier som anordnas för allmänheten (1 §). Med lotteri avses bl.a. bingospel (3 §). Att anordna fysiskt bingospel, där deltagaren är närvarande på spelplatsen, kräver tillstånd (5 och 22 §§). De paragrafer i lotterilagen som avser tillståndsfria lotterier avser inte bingospel (se bl.a. 4, 19 och 20 §§).

När det gäller begreppet ”allmänheten” anges i förarbetena (prop. 1981/82:170) att några mer detaljerade anvisningar om vad som gäller tolkningen av begreppet ”allmänheten” knappast kan ges med hänsyn till de skiftande förhållanden som kan föreligga. I rättsfallet NJA 1986 (s. 35) fastslås att det inte är fråga om lotteri anordnat för allmänheten när ett lotteri varit anordnat för en relativt liten och sluten krets av personer vilka har en påvisbar gemenskap med varandra.

Utskottets ställningstagande

Att för allmänheten anordna ”fysiskt” bingospel kräver som framgår ovan tillstånd. Vad som omfattas av begreppet ”allmänheten” får utläsas av förarbeten och rättspraxis och är inte en fråga för riksdagen. Utskottet anser således att motion 2015/16:2200 (S) inte bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför den avstyrks.

E-sport

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om e-sport bl.a. mot bakgrund av att det inte är en fråga för riksdagen att ta ställning till om e-sport ska anses som en idrott.

Motionerna

Jan R Andersson (M) anser i motion 2015/16:976 att villkoren för svensk e-sport bör förbättras. Bland annat framhåller motionären att denna sportgren helt är exkluderad från offentliga bidrag genom e-sportföreningar, trots att utövandet samlar fler än hundratusentals utövare.

Niclas Malmberg och Agneta Börjesson (båda MP) anser i motion 2015/16:2216 att regeringen bör låta genomföra en översyn av dels olika offentliga bidrag till föreningslivet och folkbildningen med målet att e-sport och datorspelssektorn ska passa in bättre (yrkande 1), dels lagar, regler och policyer som utesluter eller försvårar för individer och företag att verka inom e-sport och datorspelssektorn (yrkande 2). Motionärerna anser att i stället för att man ständigt tvingas se över och revidera de befintliga systemen för bidrag, regler och policyer som hämmar nya verksamheter, vore det bättre med en genreoberoende konstruktion.

Rickard Nordin (C) anser i motion 2015/16:924 att e-sport bör likställas med övrig sport. Motionären framhåller bl.a. att e-sporten fyller många av de sociala funktioner som idrotten gör, t.ex. att man lär sig laganda, samarbeta och utvecklas i grupp samt att arrangera och driva föreningsverksamhet (yrkande 1).

Bakgrund

E-sport (elektronisk sport) är ett samlingsbegrepp för atletiska tävlingar som utförs på datorer eller spelkonsoler, där de tävlande spelar olika sorters datorspel mot varandra. Tävlingarna kan spelas via internet, via ett lokalt nätverk eller med spelare som samsas vid samma spelmaskin. Det finns såväl lokala som nationella och internationella ligor, seriespel och turneringar samt ett stort utbud av verktyg och arenor för vänskapsmatcher och träningar. Stora spel är ”Counter Strike”, där lag om vanligtvis fem personer med taktik, samarbete och reaktionsförmåga ska besegra motståndarlaget, och ”Star Craft”, i vilket man ensam styr enheter och med list ska utmanövrera motståndaren. ”League of Legions” är ett annat spel.

Enligt Riksidrottsförbundet (RF) har inte något e-sportförbund ansökt om medlemskap i RF, och därför har frågan om huruvida e-sport är att anse som en idrott inte prövats. För att bli medlem i RF krävs bl.a. att det förbund som söker ska bedriva idrott, och med idrott avses enligt ”idrottsrörelsens verksamhetsidé, vision och värdegrund” (1 kap. RF:s stadgar) ”fysisk aktivitet som vi utför för att kunna ha roligt, må bra och prestera mera”. Ett annat krav är att ett förbund ska ha minst 25 medlemsföreningar med minst 1 500 medlemmar.

Svenska E-sportföreningen (SESF) startade 2008, och arbetar för att E-sport ska bli en idrott inom RF. Än så länge är antalet föreningar och medlemmar för få för att uppfylla RF:s krav. SESF är knuten till Internationella E-sportförbundet som arbetar för att organisera e-sporten

internationellt. Sverige har deltagit och skickat landslag till Internationella E-sportförbundets mästerskap.

Inom idrottsförbund kan det finnas e-sportverksamhet. Bland annat har Svenska Bilsportförbundet, som är medlem i RF, en verksamhet som benämns ”virtuell bilsport”. Verksamheten innebär att man via dator eller spelmaskin tävlar eller tränar bl.a. i rally och racing. En del av de traditionella bilsportklubbarna har spelmaskiner i någon form.

Statsbidrag till studieförbund kan, enligt kriterier som fastställts av Folkbildningsrådets styrelse, inte gå till verksamhet som syftar till utövande av lek, spel och idrott. Arbetarnas bildningsförbund (ABF) har dock i samarbete med Svenska E-sportföreningen gemensamt tagit fram studiematerial som handlar om bl.a. gruppdynamik, genusperspektiv på dataspelande och förståelse för spel av olika slag. De har ordnat ett antal studiecirklar som rör bl.a. domarkurser, arrangörskurser och att bygga e-sportlag.

Studieförbundet Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (NBV) Väst har beviljats medel till ett treårigt projekt genom Allmänna arvsfonden. Projektet, som pågår t.o.m. januari 2017, drivs i samarbete med Lidköpings Dataförening och syftar till att bygga upp ett e-sportcenter i Lidköping. Centret ska ligga i framkant inom datorkulturen och erbjuda en variation av aktiviteter.

E-sport är en verksamhetsgren inom Sverok, Sveriges största ungdomsförbund med ca 80 000 medlemmar i 1 200 förbund i hela landet. Sverok utvecklar och sprider spelhobbyn. E-sportverksamhet kan få statliga bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) genom Sverok, om det inte gäller spel om pengar.

Respect All, Compete är ett treårigt projekt startat av Sverok och finansierat av bl.a. Allmänna arvsfonden. Projektet, som pågår mellan september 2014 och september 2017, vill skapa en positiv utveckling inom e-sporten genom att skapa fysiska mötesplatser (ett i varje län), gemensamma ramverk (Code of Conduct), utbildningar och e-sportläger. Meningen är att verksamheten, bl.a. mötesplatserna och ramverket, ska fortsätta även efter 2017.

Nämnas kan att Lotteriinspektionen anser att e-sport avser arrangemang där två eller flera deltagare spelar ett spel (t.ex. Counter Strike, League of Legends eller Star Craft 2) mot varandra och det förekommer penningvinster eller andra vinster med ett ekonomiskt värde. Automatspelslagen (1982:636) behandlar automatspel som inte ger vinst eller bara ger vinst i form av frispel. E-sport – datorspel med penningvinster – bör således enligt Lotteriinspektionen inte behandlas i automatspelslagen.

För att det enligt lotterilagen (1994:1000) ska anses vara ett lotteri måste arrangemanget innehålla någon grad av slump (se 3 § tredje stycket motsatsvis). När det gäller e-sport gör Lotteriinspektionen bedömningen att spelen är att anse som skicklighetsspel. Skicklighetsspel är per definition kopplade till prestationer som är objektivt mätbara och som saknar synbar koppling till slump. Inte heller lotterilagen är därför enligt Lotteriinspektionen tillämplig på e-sport.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det är en fråga för Riksidrottsförbundet att ta ställning till huruvida e-sport ska anses som en idrott och därmed kan bli medlem i förbundet och få offentligt stöd. Det är således inte en fråga för riksdagen att ta ställning till. När det gäller motionsyrkandena om offentligt stöd i övrigt vill utskottet peka på något som framgår ovan, nämligen att det inom Svenska Bilsportförbundet som är medlem i RF finns e-sportverksamhet som benämns ”virtuell bilsport”, samt att ungdomsorganisationer med ungdomar upp t.o.m. 25 år som ägnar sig åt e-sport kan få offentligt stöd via Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Vidare arbetar bl.a. studieförbund, som framgår ovan, i samarbete med Svenska e-sportföreningar med olika frågor som rör e-sport. Även Allmänna arvsfonden bedriver projekt för att bl.a. skapa positiv utveckling inom e-sporten och fysiska mötesplatser.

Sammantaget anser utskottet att motionerna 2015/16:924 (C) yrkande 1, 2015/16:976 (M) och 2015/16:2216 (MP) yrkandena 1 och 2 inte bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför de avstyrks.

Samla aktörer inom spelområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen bör ta initiativ till att samla hela spelbranschen för att ta ett helhetsgrepp och stödja det svenska spelområdet.

Motionen

Niclas Malmberg och Agneta Börjesson (båda MP) anser i motion 2015/16:2216 att regeringen bör ta initiativ till att samla spelbranschen, spelforskningen, e-sportrörelsen och ansvariga myndigheter för ett helhetsgrepp, en nationell vision och struktur för att stödja ”det svenska spelområdet” (yrkande 4).

Bakgrund

Lotteriinspektionen är en nationell förvaltningsmyndighet för frågor om spel och lotterier samt tillsynsmyndighet över lotterilagen.

De största spelaktörerna på den svenska spelmarknaden är Svenska Spel AB, Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG) och folkrörelserna som anordnar spel, såväl fysiska som över internet och mobil.

Dator- och tv-spelsbranschen utgörs främst av utgivare och utvecklare. Utvecklarna skapar spelen, medan utgivarna finansierar, marknadsför och distribuerar dem till detaljhandeln. Dataspelsbranschen är en svensk branschorganisation för producenter och distributörer av dator- och tv-spel.

Dataspelsbranschen bildades våren 2007, när de två organisationerna Sveriges branschförening för Multimedia, Dator- & tv-spel (MDTS), som företrädde förlag och distributörer, och Spelplan-ASGD, som företrädde utvecklare och producenter, samordnade sina kontakter mot omvärlden. Det är inte en ren sammanslagning eftersom de bägge grundarorganisationerna fortfarande existerar internt. Enligt Dataspelsbranschen har svenska dataspelsföretag vuxit med i snitt nästan 40 procent per år de senaste tio åren, och sedan 2010 har omsättningen för svenska datorspelsföretag ökat från knappt 1,2 miljarder kronor till nästan 9 miljarder kronor.

E-sport (elektronisk sport) är, som framgår ovan, ett samlingsbegrepp för atletiska tävlingar som utförs på datorer eller spelkonsoler, där de tävlande spelar olika sorters datorspel mot varandra. Tävlingarna kan spelas via internet, via ett lokalt nätverk eller med spelare som samsas vid samma spelmaskin.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att motion 2015/16:2216 (MP) yrkande 4 bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför det avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om folkbildning och spelfrågor som är likalydande eller snarlika med motioner som riksdagen relativt nyligen tagit ställning till.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte våren 2015 (bet. 2014/15:KrU4 och bet. 2014/15:KrU8) motionsyrkanden som är likalydande eller snarlika med nedanstående yrkanden. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Utskottet anser att motionsyrkandena nedan kan behandlas i förenklad form och avstyrker därför yrkandena.

Folkbildning

Motion 2015/16:1104 av Said Abdu (FP) yrkande 1

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkrörelsernas roll för samhällsengagemang och demokratins utveckling och tillkännager detta för regeringen.

Motion 2015/16:1104 av Said Abdu (FP) yrkande 2

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av studieförbund och folkhögskolor och tillkännager detta för regeringen.

Motion 2015/16:1849 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring och tillkännager detta för regeringen.

Motion 2015/16:1849 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mångkulturalistisk verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Spelfrågor*Motion 2015/16:180 av Jan R Andersson (M)*

I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för glesbygdsföretag att erbjuda spel via Svenska Spel och ATG och tillkännager detta för regeringen.

Reservationer

1. Vikten av att utvärdera folkbildningens roll, punkt 1 (M)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Isabella Hökmark (M) och Eva Lohman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2134 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Alliansregeringen lade våren 2014 fram propositionen Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172). I den presenterades en ny modell för utvärdering av folkbildningen och dess effekter. Med hänsyn till folkbildningens viktiga roll i samhället ansåg alliansregeringen att det är angeläget att regelbundet utvärdera den verksamhet som med stöd av statsbidrag anordnas av folkhögskolor och studieförbund. Enligt alliansregeringen borde därför Statskontoret få i uppdrag att hålla samman utvärderingen med stöd av underlag från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och Myndigheten för kulturanalys. Erfarenheterna från denna utvärdering bör enligt vår uppfattning ligga till grund när den framtida politiken för folkbildningen i stort utformas.

Vad vi här nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2134 (M) yrkande 3.

2. Folkbildningens roll i att stärka det livslånga lärandet och att bekämpa utanförskapet, punkt 2 (M)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Isabella Hökmark (M) och Eva Lohman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2134 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vägen ut ur arbetslöshet, utanförskap och fattigdom går nästan alltid via att stärka den egna personen genom utbildning och kompetensutveckling. Vi lever också i en kunskapsintensiv tid där det livslånga lärandet utgör grunden för att kunna hävda sig i yrkeslivet och samhället i stort. Den tid är över när man läste en utbildning och sedan började på en arbetsplats där man blev kvar genom hela yrkeslivet med snarlika arbetsuppgifter. Dagens arbetsmarknad handlar om förändring, globalisering och en pågående teknisk utveckling. Vi kommer alla som arbetstagare i allt högre utsträckning att behöva förkovra oss via utbildningar genom hela yrkeslivet. Om Sverige dessutom ska klara jobben är det nödvändigt med fler insatser för att höja utbildningsnivån generellt.

Här har enligt vår uppfattning folkbildningen i bred bemärkelse en unik kompetens som måste tillvaratas. Alla de organisationer som i dag arbetar med folkbildning, allt från folkhögskolorna till studieförbund som Bilda, ABF och Medborgarskolan, har en rik historia av att utbilda människor. Om folkbildningen ska kunna motsvara den nya tidens krav måste hela sektorn förändras med sin tid. Utvecklings- och kvalitetsarbete stärker förtroendet för folkbildningen och bidrar till att fler människor söker sig till det som folkhögskolor och studieförbund erbjuder.

Vad vi här nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2134 (M) yrkandena 1 och 2.

3. Studieförbund och integrationsfrågor, punkt 3 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

För människor som flyttat till Sverige, oavsett skäl, finns ett stort värde i att tidigt få bilden av det svenska samhället och hur det fungerar. Till exempel vart man vänder sig om man är i behov av hjälp, hur arbetsmarknaden ser ut och vilka regler som gäller. Redan i dag finns goda exempel på detta runt om i landet, bl.a. i form av samhällskommunikatörer med kulturell och språklig

kompetens. Denna typ av goda exempel bör tas till vara. Därför anser Centerpartiet att det är oerhört viktigt med en utökad samhällsorientering redan tidigt under asylprocessen, för att lägga grunden till fortsatt integration lokalt och i det svenska samhället.

Med hänsyn till det anförda anser jag att studieförbunden bör ges ökade möjligheter att arbeta proaktivt med integrationen och då i större utsträckning hitta sätt att involvera och höja kunskapsnivån hos infödda svenskar. Vad jag här nu anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16: 3245 (C) yrkande 3.

4. Studieförbund och integrationsfrågor, punkt 3 – motiveringen (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna delar engagemanget i och vikten av att invandrare som fått uppehållstillstånd i Sverige integreras och blir en del av det svenska samhället. Däremot stödjer vi inte det särskilda anslaget till integrationsinsatser för nyanlända och asylsökande inom folkbildningen som riksdagen beslutat om. Vi anser inte att folkbildningens primära uppgift är att arbeta med integrationsinsatser, och att det innan denna form av insatser genomförs bör vara belagt att dessa insatser är effektiva för att integrera invandrare. Vidare anser vi inte att integrationsinsatser ska riktas mot personer som ännu inte fått asyl eller uppehållstillstånd.

Med hänsyn till ovanstående ställningstagande anser Sverigedemokraterna att motion 2015/16:3245 (C) yrkande 3 inte bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför det avstyrks.

5. Krav på personnummer för att studieförbund ska få bidrag vid deltagande i en studiecirkel, punkt 4 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3029 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns, anser jag, hinder i systemen när det gäller personer på flyktingförläggningar. Centerpartiet vill alltid se till individen, oavsett om personen i fråga har fått ett personnummer eller inte och oavsett om den personen troligen kommer att få stanna i Sverige eller inte. Vi vill att den enskilda människan ska få utvecklas genom bl.a. samröre med det civila samhället. Det handlar om mänsklig bildning, inte bara utbildning. I dag krävs personnummer på deltagarna i en studiecirkel för att den ska vara bidragsgrundande för studieförbunden. Detta vill jag ändra på. Då kommer fler människor att få tillgång till det som studieförbunden kan erbjuda.

Vad jag här nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16: 3029 (C) yrkande 3.

6. Reglering av spelmarknaden, punkt 5 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2546 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
bifaller delvis motionerna
2015/16:1883 av Elin Lundgren (S) och
2015/16:2152 av Hillevi Larsson m.fl. (S) samt
avslår motionerna
2015/16:757 av Jan R Andersson (M),
2015/16:1737 av Christian Holm Barenfeld (M),
2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 29,
2015/16:2657 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2015/16:2761 av Hanna Wigh (SD),
2015/16:2921 av Jan R Andersson m.fl. (M) och
2015/16:2996 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Den svenska spelmarknaden står inför omvälvande förändringar. Teknikutvecklingen har gjort det möjligt för utländska och illegala aktörer att på ett enkelt sätt leverera spel- och lotteritjänster till Sveriges befolkning. Detta försvårar upprätthållandet av det svenska systemet där spelmarknaden i princip delas mellan den statliga och den ideella sektorn. Svenska

spelorganisationer som ofta förser civilsamhället med medel utsätts nu för hård konkurrens av vinstdrivande spelföretag placerade utanför Sveriges gränser. Dessa aktörer bidrar inte till återväxt och betalar inte skatt. Utöver det bryter de utländska aktörerna ofta mot svensk lag genom sin användning av intensiv spelreklam och expansiv marknadsföring.

För att upprätthålla svensk lagstiftning på en spelmarknad med internationella aktörer, och för att bemöta Europakommissionens kritik, utreds nu ett licenssystem i Sverige. Även om detta kan lösa problemet med oseriösa aktörer på spelmarknaden, innebär det att en av svenskt föreningslivs största inkomstkällor konkurrensutsätts av utländska aktörer som enbart ser till sin egen vinstmaximering. I stället för ett licenssystem föreslår vi en modell där merparten av spel, lotterier, pokerspel på internet, tv-bingo m.m. koncentreras till Svenska Spel. Övriga aktörer, oavsett om de är svenska eller utländska, bör förbjudas helt från att bedriva lotteriverksamhet. Den ideella sektorn kan tillåtas bedriva små lotterier, men den övriga verksamheten kan överföras till Svenska Spel. För att kompensera för inkomstbortfallet kan den ideella sektorn ersättas med statliga bidrag som motsvarar de vinster lotteriförsäljningen genererat, detta genom att det överskott som genereras av de övertagna verksamheterna fördelas till de ideella organisationerna. Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG) bör även i fortsättningen ha ensamrätt på spel på hästar. Således kan ATG även i fortsättningen ha kontroll över travsporten och bidra till hästsportens ungdomsverksamhet och återväxt. Genom att förstärka spelmonopolet på det sätt som föreslås hoppas Sverigedemokraterna att staten kan minimera risken för förekomsten av expansiv marknadsföring och intensiv spelreklam som i dag riskerar att förleda folk till överdrivet spelande och spelberoende. För att vidare förhindra illegalt lotteri och spelverksamhet bör det dessutom inrättas en modell som blockerar dessa aktörers IP-adresser och införas ett straffsanktionerat ansvar för svenska banker som genomför transaktioner med pengar genererade av illegalt spelande.

Om utredningen av ett licenssystem kan påvisas ha stora fördelar för den svenska spelmarknaden i dess helhet är vi naturligtvis beredda att titta på det, men i dagsläget vill vi understryka vikten av att också titta på de förslag som kan stärka spelmonopolet i konsekvent riktning.

Vad vi här nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16: 2546 (SD), delvis bifalla motionerna 2015/16:1883 (S) och 2015/16:2152 (S) samt avslå motionerna 2015/16:757 (M), 2015/16:1737 (M), 2015/16:2258 (KD) yrkande 29, 2015/16:2657 (M) yrkande 1, 2015/16:2761 (SD), 2015/16:2921 (M) och 2015/16:2996 (C) yrkandena 1 och 2.

7. Reglering av spelmarknaden, punkt 5 (KD)

av Eva Wallin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 29,
bifaller delvis motionerna
2015/16:1737 av Christian Holm Barenfeld (M),
2015/16:1883 av Elin Lundgren (S),
2015/16:2152 av Hillevi Larsson m.fl. (S),
2015/16:2657 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2015/16:2761 av Hanna Wigh (SD) och
2015/16:2996 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C) yrkande 1 och
avslår motionerna
2015/16:757 av Jan R Andersson (M),
2015/16:2546 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
2015/16:2921 av Jan R Andersson m.fl. (M) och
2015/16:2996 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C) yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige har ett spelmonopol, men i praktiken bara på papperet. Genom nätkasinet har Svenska Spel och Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG) utmanats på allvar. De privata spelbolagen, som registreras utomlands, har i dag enligt svensk lag inga som helst krav på sig att ta ansvar för de spelare som nyttjar bolagets speltjänster och att förebygga spelberoende. Svenska Spel har en spelansvarspolicy som skulle kunna vara aktuell för aktörer som vill verka på en avreglerad svensk spelmarknad, bl.a. att motverka minderårigt spelande, att erbjuda verktyg för ett ”lagom spelande” och att verka för sunda spelmiljöer.

Allt fler konsumenter spelar i dag hos spelbolag som är registrerade utomlands och inte betalar skatt i Sverige. Dessa är i kraft av främjandeförbudet förbjudna att marknadsföra sig exempelvis genom idrottssponsring. Samtidigt leder Svenska Spels allt mer urholkade roll som ensam aktör på spelmarknaden till att skatteintäkterna minskar och på sikt även stödet till idrottsrörelsen. Detta är en ordning som Kristdemokraterna anser skulle kunna vändas med licensintäkter. Dessa skulle kunna inkasseras genom att öppna upp dagens spelmonopol. Därtill går Sverige i dag miste om arbetstillfällen när svenska operatörer arbetar för olicensierade spelbolag utomlands. Kristdemokraternas huvudskäl till att förespråka en förändrad

lagstiftning är dock att ett licenssystem med fler aktörer gör det möjligt för spelmarknaden att bättre leva upp till de krav på social hänsyn som ska vara vägledande i svensk spelpolitik.

Kristdemokraterna föreslår att fler aktörer ska kunna söka licens för att bedriva spelverksamhet i Sverige. De bolag som uppfyller krav gällande exempelvis marknadsföring och åtgärder mot spelmissbruk såsom självavstängning och gränssättning av tid och pengar ska efter ansökan kunna ges licens att verka i Sverige. Vi vill också förändra Lotteriinspektionen till en spelmyndighet som sköter tillståndsprövning och licensiering samt har sanktionsverktyg mot de aktörer som eventuellt inte följer de högt ställda kraven.

Vad jag här nu anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16: 2258 (KD) yrkande 29, delvis bifalla motionerna 2015/16:1737 (M), 2015/16:1883 (S), 2015/16:2152 (S), 2015/16:2657 (M) yrkande 1, 2015/16:2761 (SD) och 2015/16:2996 (C) yrkande 1 samt avslå motionerna 2015/16:757 (M), 2015/16:2546 (SD), 2015/16:2921 (M) och 2015/16:2996 (C) yrkande 2.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:180 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för glesbygdetsföretag att erbjuda spel via Svenska Spel och ATG och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:757 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för restaurangkasinon och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:924 av Rickard Nordin (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att likställa e-sport med övrig sport och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:976 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade villkor för svensk e-sport och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1104 av Said Abdu (FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkrörelsernas roll för samhällsengagemang och demokratins utveckling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av studieförbund och folkhögskolor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1737 av Christian Holm Barenfeld (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det statliga spelmonopolets avskaffande och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1849 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mångkulturalistisk verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1883 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de regler som gäller för marknadsföring av spel och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2134 av Olof Lavesson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkbildningens roll för det livslånga lärandet på en modern arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkbildningens roll för att bekämpa utanförskapet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utvärdera folkbildningens roll i stort och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2152 av Hillevi Larsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2200 av Hans Hoff (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över länsstyrelsernas möjligheter att kräva tillstånd för arrangemang som enligt lotterilagen är undantagna från kravet, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2216 av Niclas Malmberg och Agneta Börjesson (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör låta genomföra en översyn av olika offentliga bidrag till föreningslivet och folkbildningen, med målet rättvisare fördelning, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör låta genomföra en översyn av lagar, regler och policyer som utesluter eller försvårar för individer att verka inom e-sport och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att samla spelbranschen, spelforskningen, e-sportrorelsen och ansvariga myndigheter för ett helhetsgrepp, en gemensam nationell vision och struktur för att stödja kraften som finns i spelkulturen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över svensk spelpolitik och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2546 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även se över ett förstärkande av spelmonopolet som alternativ till licenssystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2657 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser mot spelberoende och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2761 av Hanna Wigh (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett striktare regelverk för marknadsföring av nätkasinon och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2921 av Jan R Andersson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av den svenska travsportens spelvillkor och av totalisatorskatten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2996 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om travnäringens långsiktiga förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa övergångslösningar för i Sverige statligt kontrollerade spelbolag under tiden för genomförandet av utredningen Omregleringen av spelmarknaden och införandet av ett licenssystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3029 av Per Lodenius m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av bättre möjligheter för studieförbund att bedriva verksamhet för nyanlända flyktingar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur studieförbund och andra aktörer i civilsamhället kan ges ökade

möjligheter att arbeta proaktivt med integrationsfrågor och tillkännager detta för regeringen.